

Täckdikning – en viktig och lönsam investering

Jordbrukaredag 2013

Zivko Rasic
Simon Månsson

Varför dränera åkrarna?

Dåliga brukningsförhållanden

TID

- **Ojämn upptorkning**, surhålorna torkas upp senare
- **Sämre markbärighet** - svårt att komma ut i tid

MARK

- Fuktigare jord - risk för **markpackning**
- Sämre markstruktur

KRAFT

- Fler körningar p.g.a. dålig såbädd
- Större **dragkraftbehov**

ORATIONELL BRUKNING

Dåligt dränerad åkermark

Höstsäd & vall
stora problem med

utvintring

uppfrysning

isbrännor

Ogräs, svamp o
insekter

Större
ogräsförekomst

Mer angrepp av
svamp

Mer angrepp av
insekter

Växtnäring

Dålig
växtnärings-
utnyttjande
(denitrifikation)

Förgiftningsrisk
(järn och
mangan)

Rotsystem

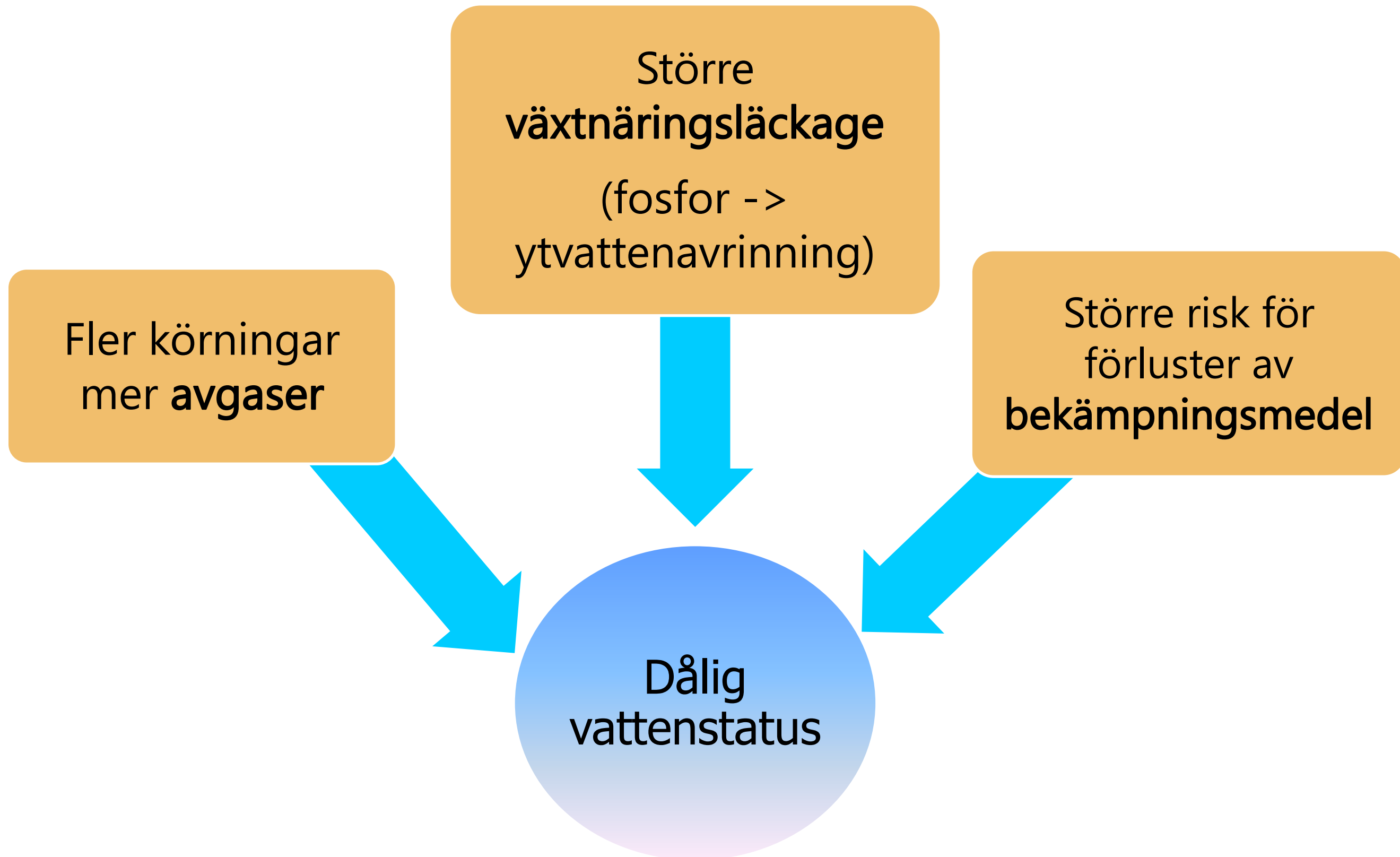
mindre rotdjup och större torkkänslighet

Dåligt dränerad åkermark

Miljö återspeglas i plånboken

Bra dränerad mark

Dräneringseffekter och skördeavkastning

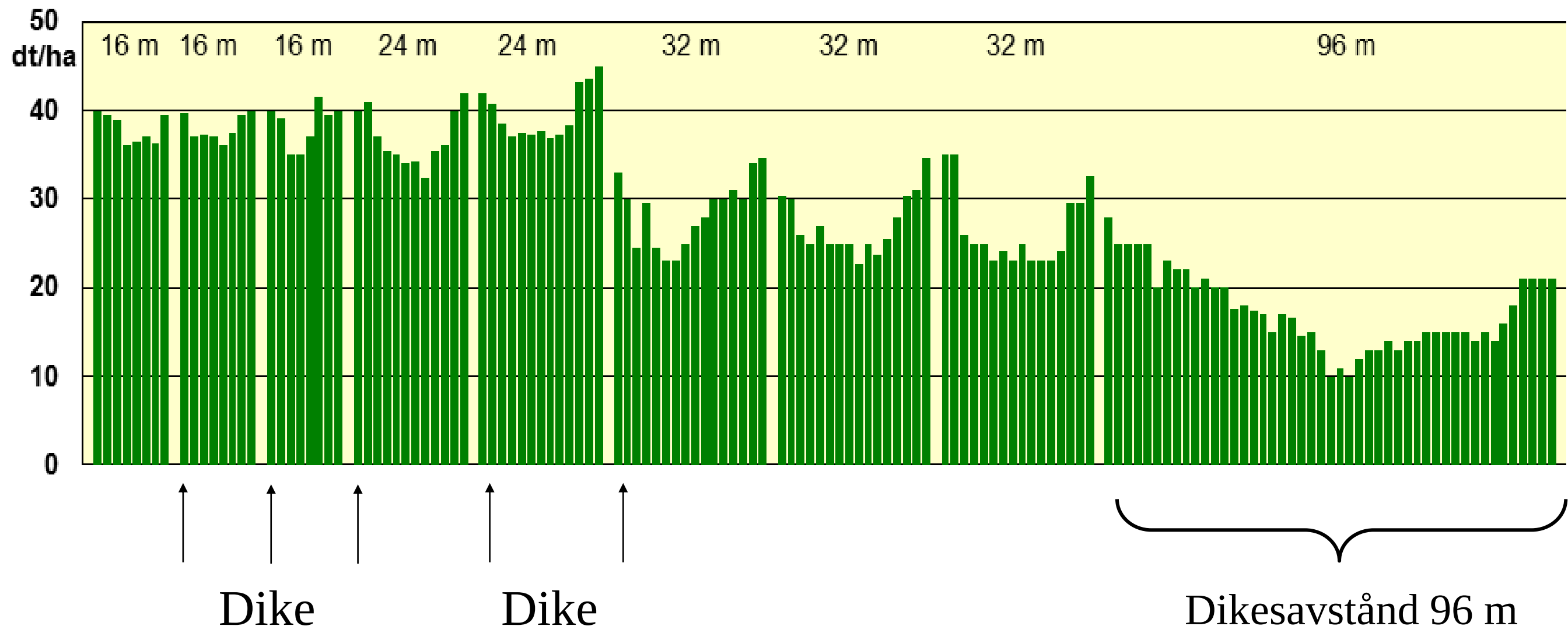
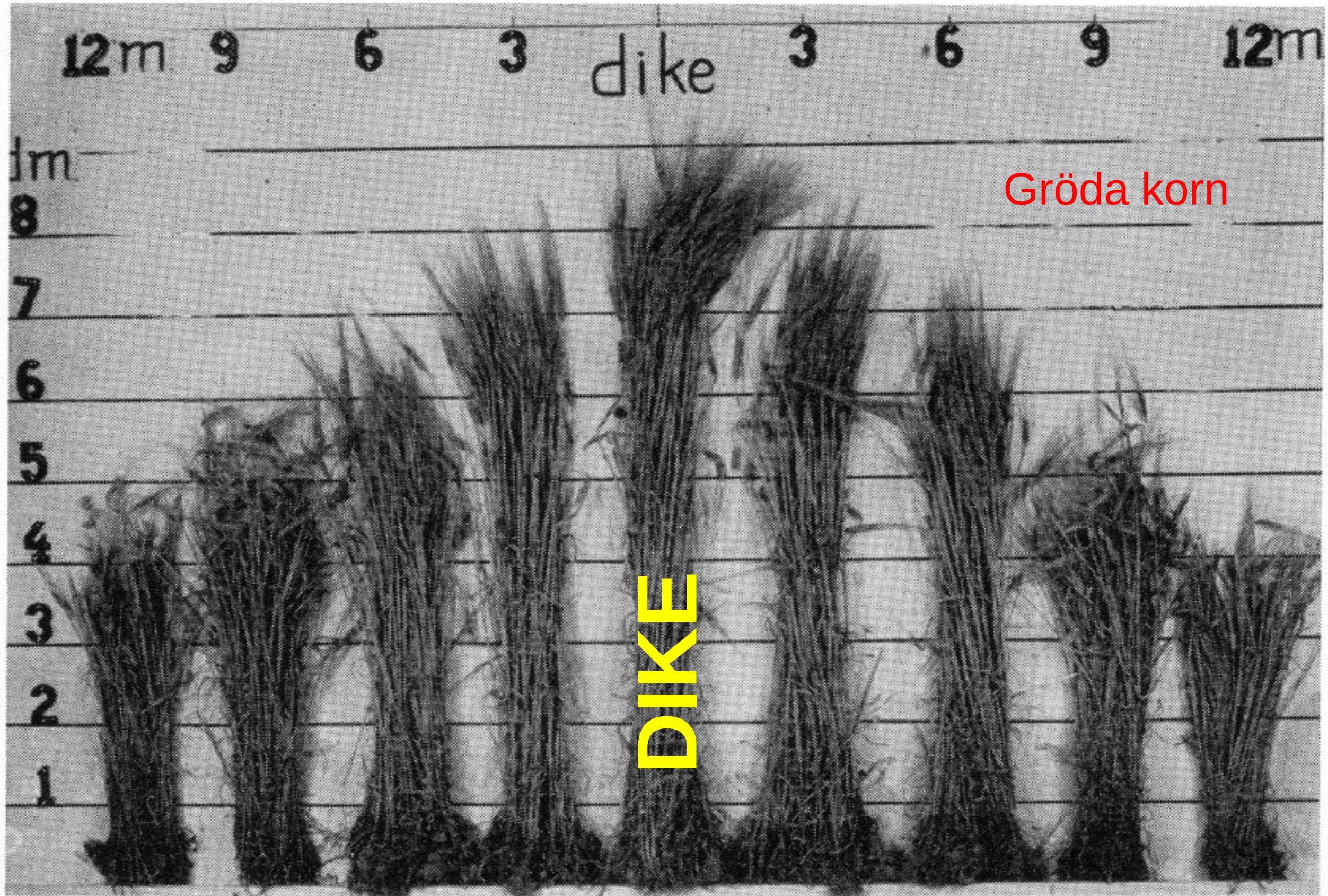

Diagram över parcellskördarna i täckdikningsförsök med olika dikesavstånd vid **Gunnarstorp**, Skaraborgs län, gröda **höstvet**

Dikesavstånd = 24 m, gröda korn

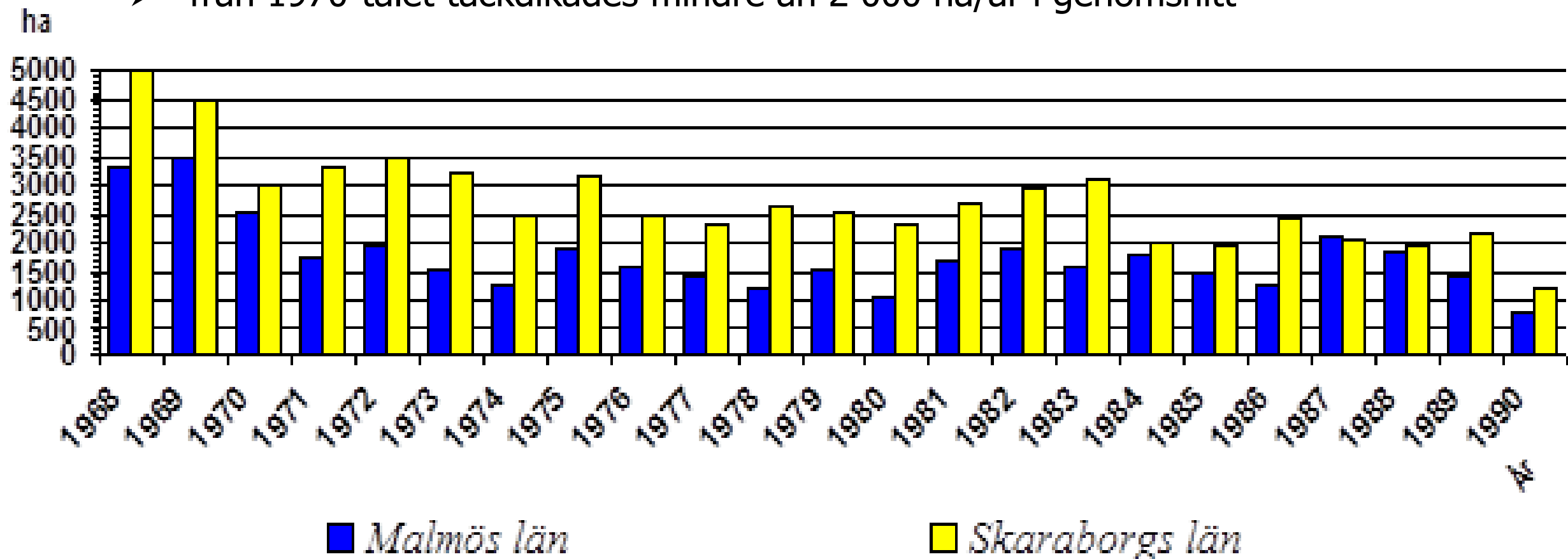
SKÅNE

åkerareal (år 2012)

- ca 450 000 ha åkermark
- ca 150 000 ha självdränerande
- ca 300 000 ha med täckdikningsbehov

Ny- och Omdikning (årligt behov)

- Täckdiknings - medellivslängd = 50 år
- Täckdikningsbehov ca 5 - 6 000 ha årligen
- från 1970-talet täckdikades mindre än 2 000 ha/år i genomsnitt

Vad kostar täckdikning?

Vad påverkar priset?

- Jordart – dikesavstånd (10 m – 20 m)
- Fältets topografi (plant – kuperat)
- Förekomst av stenar och järnutfällning (rost)
- Finns huvudavlopp? Dikningsföretag, öppet dike...
- Fältets storlek (< 3 ha - > 50 ha)
- Främmande ledningar (gas, el, tele, opto...)
- Professionell entreprenör
- Finns täckdikningsplan?

15 000 – 30 000 kr/ha (år 2013)

Priset mycket beroende av det enskilda fältets förutsättningar

2013-01-14

Täckdikning - en lönsam investering

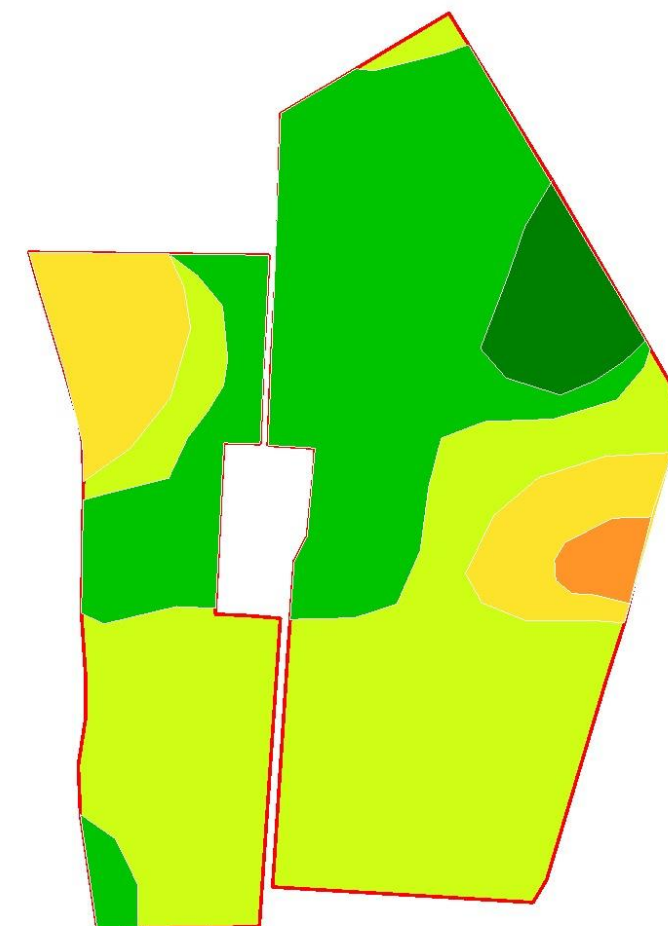
Dikesavstånd

JORDART	DIKESAVSTÅND
Sand, gyttja	20 m
Mo	18 m
Mjåla-låttlera	16 m
Mellanlera	14 m
Styv lera	12 m
Mycket styv lera	10 m

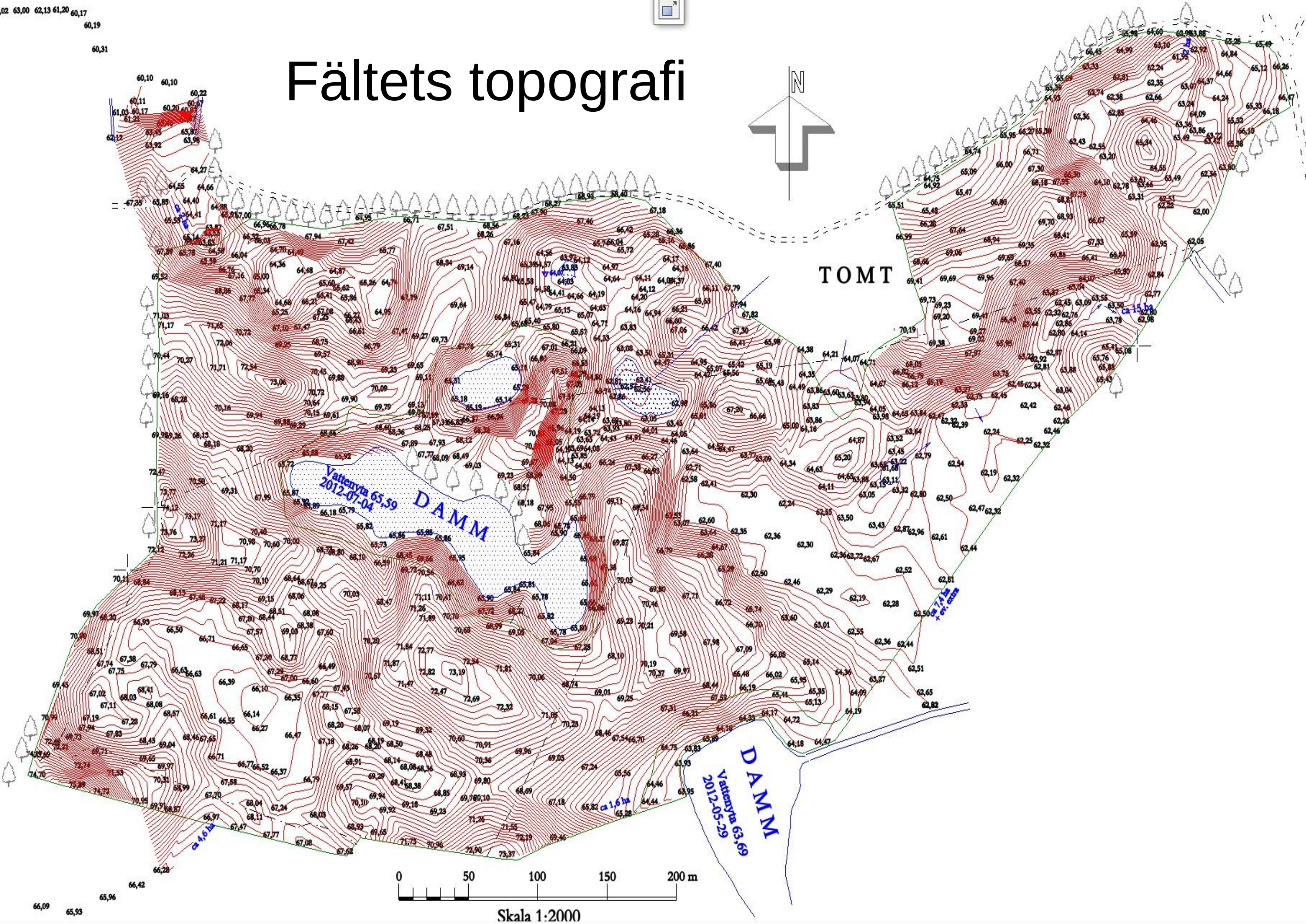
Beråknad lerhalt

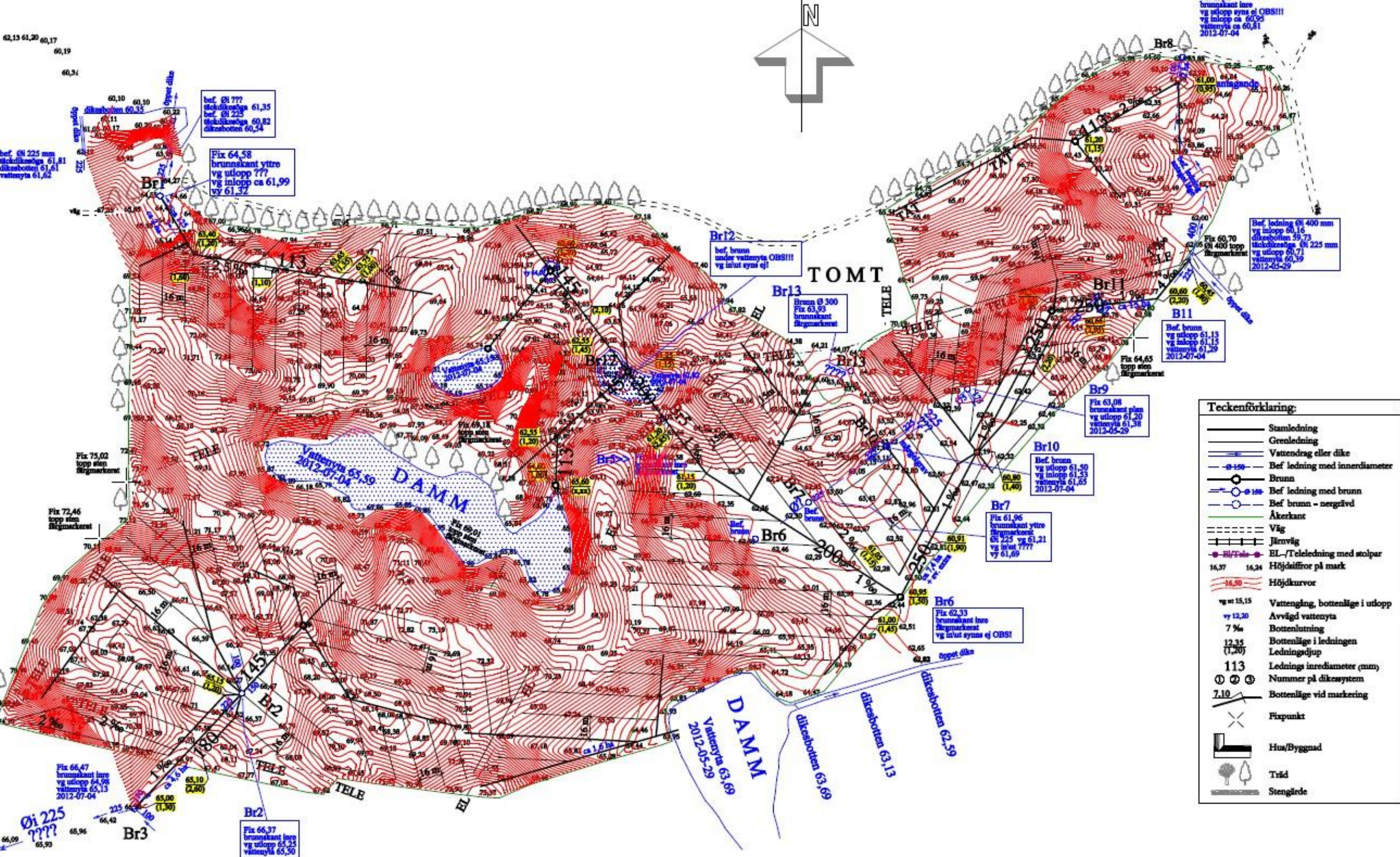

Detalj – fålt
Rya 11 ha

Fältets topografi

Höjdsystem: RH 70
Koordinatsystem: RT 90 2,5 gon V 0;- 15

0 50 100 150 200 m

Skala 1:2000

[1 cm på kartan är 20 m i verkligheten]

Hushållnings
sällskapet

DISKUSSIONSUNDERLAG

Blind av

Kontroll av

Gesamt av

Zivko Rasic,
Simon Månsson, Peter Malm

Hushållnings -
sällskapet
Malmöhus

Kommun

Lunds kommun

2013-01-14

Täckdikning - en lönsam investering

Missväxt

Vattensjukt

Underhåll?

Gröda ?

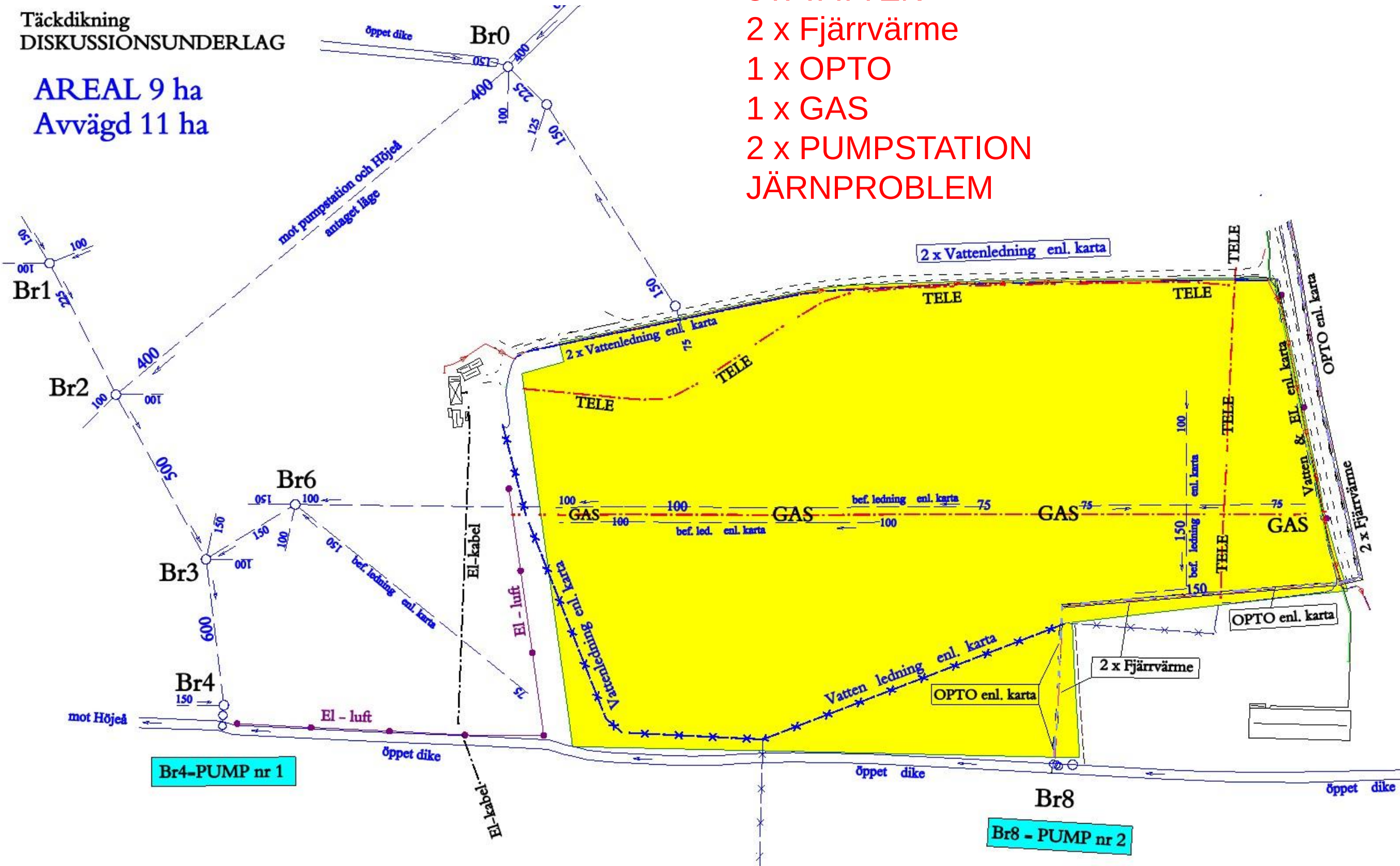

Främmande kablar:

2 x TELE
 3 x EL
 3 x VATTEN
 2 x Fjärrvärme
 1 x OPTO
 1 x GAS
 2 x PUMPSTATION
 JÄRNPROBLEM

Täckdikning
DISKUSSIONSUNDERLAG

AREAL 9 ha
Avvägd 11 ha

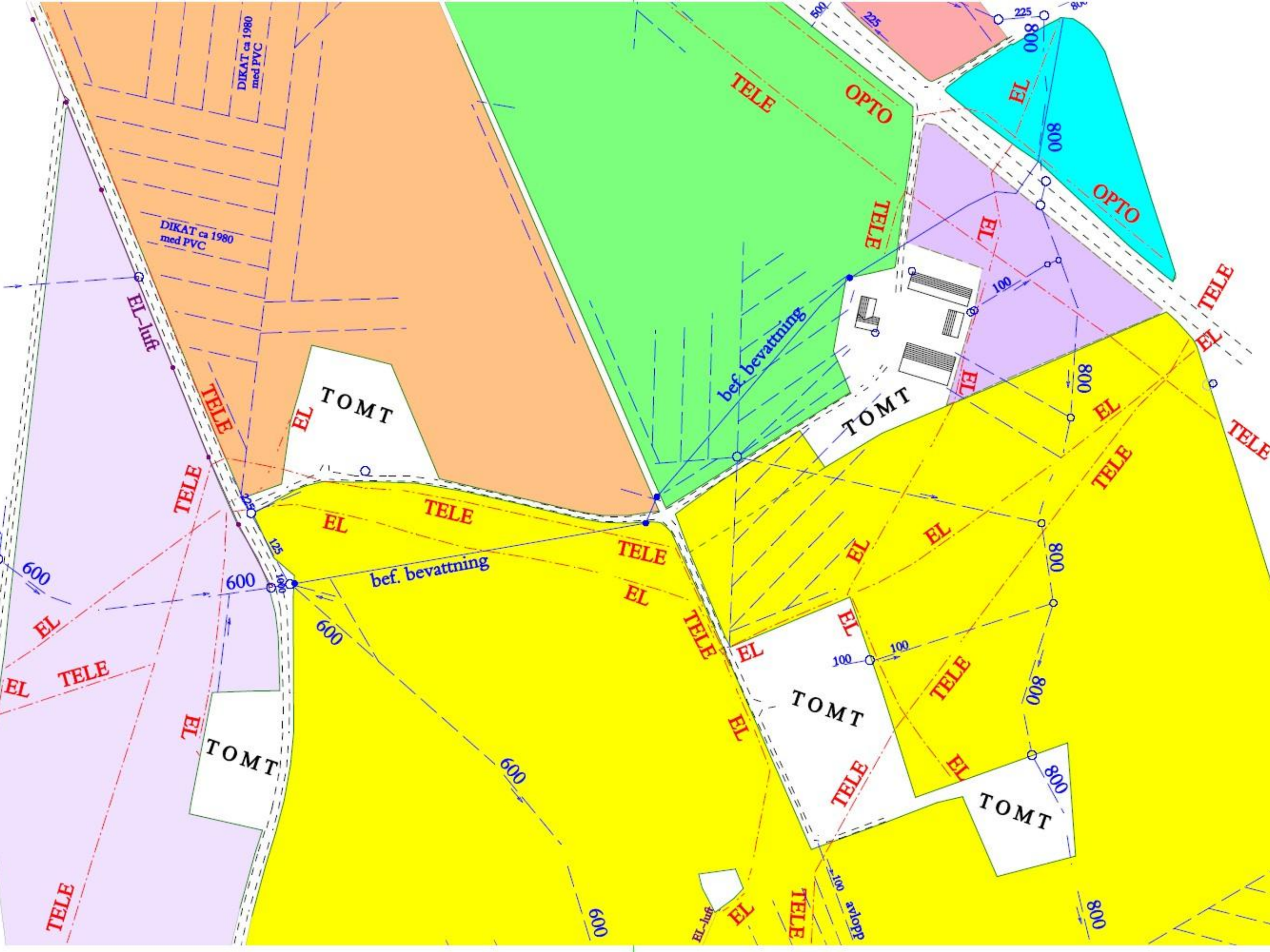

2013-01-14

Täckdikning - en lönsam investering

Järnutfällning

Vad kostar täckdikning?

Annuitetsmetod			
Investeringskostnader		25 000 kr	
Ränta		5%	
Avskrivning		30 år	
Underhåll		1%	
Annuitetsfaktor		0,0651	
Spannmålspris	1,5 kr/kg		

Kostnader per ha och år	
Ränta + avskrivning	1 626 kr
Underhåll	250 kr
Summa	1 876 kr

Vad kan vi vinna?

Ökade intäkter			kr/ha
Skördeökningar p.g.a. snabbare upptorkning och tidigare vårbruk. 14 dagar tidigare sådd ger 560-700 kg högre skörd för spannmål. Antag att priset är 1,5 kr/kg .			840 - 1050
Friare växtföljd			100
Minskade kostnad			kr/ha
Mindre markpackning : 3-5 procents skördeökning innebär 120 - 200 kg/ha mer kärna vid en skördenivå på 4000 kg/ha			180 - 300
Lägre dragkraftsbehov vid jordbearbetning och därmed minskad dieselåtgång. Minskning med 4 liter/h x 10 kr/l x 2 h/ha = 80 kr/ha			80
Mindre jordbearbetning (tidsåtgång) : färre harvningar på våren, minskad tid för plöjning m.m. En minskning med 0,5 - 1 timme "traktortid ink. redskap" per ha medför 300-600 kr/ha i minskade rörliga kostnader.			450
Minskad kemisk ogräsbekämpning (kvickrotsbekämpning en gån/växtföljd: 70 kr/ha). Grödans ökade konkurrensförmåga möjliggör lägre doser (30 kr/ha).			100
Minskade torkningskostnader , tidigt vårbruk ger tidigare skörd.			135
		Summa (ökade intäkter och minskade kostnader)	1885 - 2215
		Summa (medelvärde)	2050

Vad kostar täckdikning?

Kostnader
(1876 kr/ha)

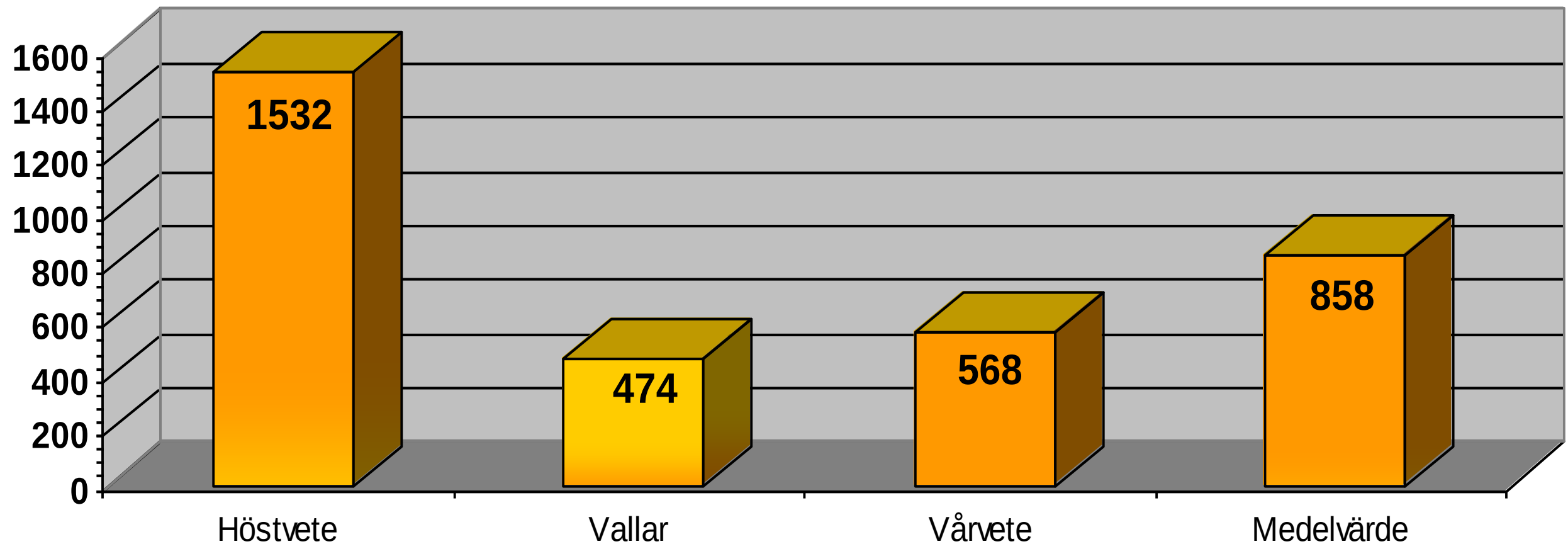
Intäkter
(2050 kr/ha)

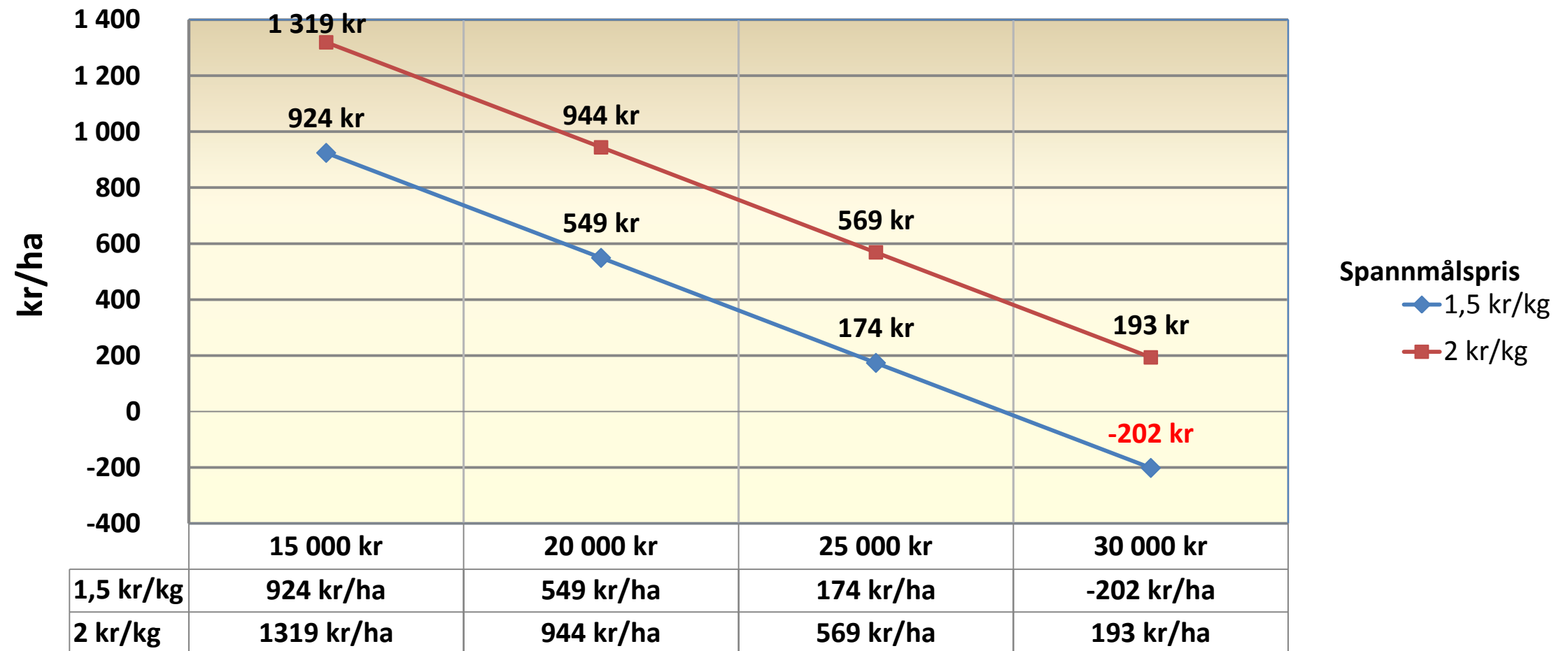
Skördeökning - exempel

Gunnarstorp, Gammalstorp, Lanna

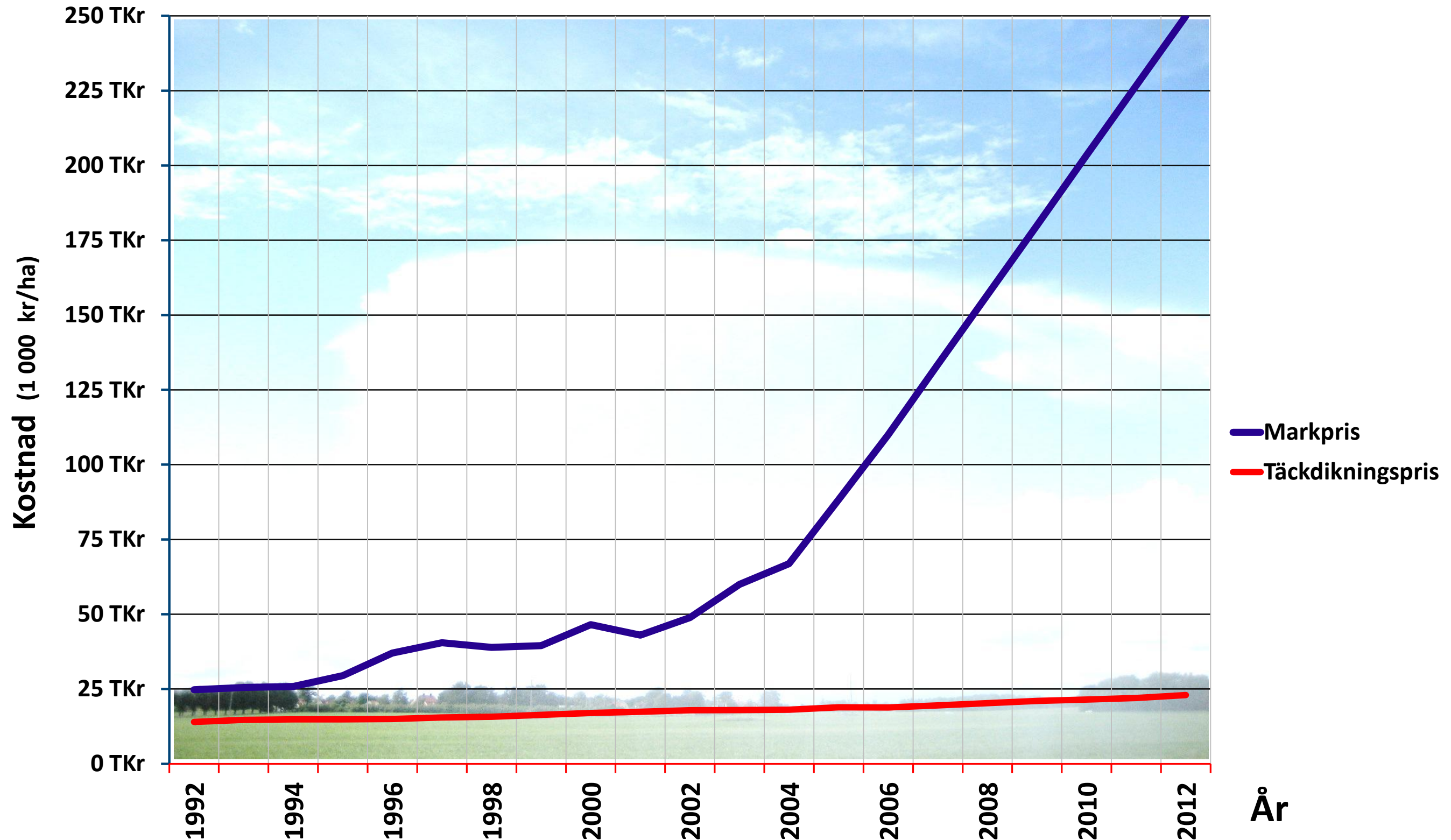
Merskörd vid dikning i tre dräneringsförsök inom Skaraborgs län

Investeringskalkyl

Kostnader				Ökade intäkter		RESULTAT (kr/ha)
Investering	Ränta + avskrivning	Underhåll	Summa	spannmål 1,5 kr/kg	spannmål 2 kr/kg	
15 000 kr	976 kr	150 kr	1 126 kr	2 050 kr	2 445 kr	924 - 1319
20 000 kr	1 301 kr	200 kr	1 501 kr	2 050 kr	2 445 kr	549 - 944
25 000 kr	1 626 kr	250 kr	1 876 kr	2 050 kr	2 445 kr	174 - 569
30 000 kr	1 952 kr	300 kr	2 252 kr	2 050 kr	2 445 kr	-202 - 193

Prisutveckling på täckdikning och åkermark

2013-01-14

Täckdikning - en lönsam investering

Gröda = Höstraps, Areal = 15 ha

Pris = ca 4 kr/kg

Förväntad skörd = ca 1 t/ha

Normal skörd = ca 4 t/ha

Räknat med 3 t/ha

Förlust 8 000 kr/ha och år eller 120 000 kr/år

Ex. Investeringskostnader: 25 000 kr x 15 ha = 375 000 kr

Innan nytäckdikning gör en egenkontroll

- ☐ Kontrollera bef. system - huvudavlopp
- ☐ Kontrollera täckdikesögon
- ☐ Kontrollera brunnarna, rensa slamfickor
- ☐ Spola stamledningar
- ☐ Tänk på nedgrävda brunnar

2013-01-14

Täckdikning - en lönsam investering

Täckdikningsplog

Täckdikare i Skåne

Vi har inte råd
att inte ha
välldränerade åkrar

Säkra dina skördar – täckdika!

Hushållnings
sällskapet

Tack för uppmärksamheten!